

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Cap. Lator 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

Auræ necessariò non concludunt filiationem; sed his interim statuitur, donec probetur contrari-
um, arg. l. Si chirographum 24. cum l. seq. D. De probat.

S U M M A R I A.

1. *Causa matrimonialis pertinet ad Iudicem Ecclesiasticum etiam incidenter.*
2. *Quæstio status ad quem spectet.*
3. *Sententia in causa matrimonii non transit in rem iudicatam: secus in causa status.*

Quemadmodum causa matrimonialis com Judice Ecclesiastico cognoscenda & dirimenda est, si principaliter intenteretur, s. 2. sup. De iudic. ita & si incidenter in Iudicium veniat, per hunc textum nostrum. Cum enim nepos peteret partem hæreditatis avi sui defuncti, & patruus excipiendo eum repelleret, quòd pater suus non esset legitimo matrimonio procreatus, & consequenter nepos sit incapax hæreditatis avi sui (nam excludo patre ab hæreditate patris sui, excluditur & ejus filius, licet hic ex legitimo matrimonio natus sit, propter interruptam successione ex capite patris, qui non legitimus est, l. fin. C. De naturalib. lib.) hæc quæstio natalium prius per Iudicem Ecclesiasticum cognosci debuit, cum præjudicialis sit ad causam hæreditatis, utpote quæ ex natalibus pendeat. Deinde redditi jubetur ad priorem Iudicem sæcularem. Convenit cum eo textus in c. pen. sup. De ordine cognoscit. Quod tamen verum esse censent Doctores, si quæstio matrimonialis in iure, non in facto consistat; puta si disputetur de vi ipsius matrimonii, utrum legitime contractum sit, non ubi nulla de matrimonio contentio est, sed tantùm dubitatur, an filius ex tali matrimonio natus sit, quæ est quæstio facti, & idcirco rectè per Iudicem sæcularem expeditur. In textu verd nostro agitur de jure matrimonii, an scilicet pater ex legitimo matrimonio natus sit: unde ad Iudicem Ecclesiasticum hæc quæstio remissa fuit.

Non obstat textus in l. 3. C. De iudic. & in l. 1. C. De ordine jud. ubi quæstio status, hoc est, an quis filius sit, vel servus defuncti, si incidat in petitionem hæreditatis, per eundem Iudicem decidatur, etiam si principaliter Iudex de statu cognoscere non possit. Non, inquam, obstat, quia quæstio status non est causa spiritualis sive Ecclesiastica,

In Cap. Lator 5.

sæcularis, sed civilis. Unde mirum non est, si & Iudex sæcularis de ea possit cognoscere. Ex quo fit, ut si civilis causa incidat in spirituale, rectè quoque illa tractetur coram eodem Iudice Ecclesiastico, arg. dist. l. 3. & d. leg. 1. & notant Butt. & Præp. hic per text. in cap. 3. sup. De donat. inter vir. & uxor. Quia non repugnat jurisdictioni Iudicis Ecclesiastici, ut causas civiles cognoscat & dirimat, Authen. Clericus quoque, & Auth. Statimus C. De Episc. & cleric. cap. Si diligenti 12. sup. De foro competentis.

Præterea ex hoc textu notandum est, quòd licet sententia in causa matrimonii lata numquam transeat in rem iudicatam, sed semper comperito errore revocari possit, cap. Lator 7. sup. De sent. & re jud. secus tamen esse in causa natalium, ratione hæreditatis, à qua si non fuerit appellatum, vel appellatum quidem, sed appellatio deserta est, sententia transit in rem iudicatam. Cujus hæc ratio est, quòd in his sibi præjudicare potest pars, quæ appellavit, vel appellationem deseruit, cum solum ejus præjudicium sine ullo peccato vertatur. At in matrimonio cum duplex sententia ferri possit, una contra matrimonium, altera pro matrimonio; priore casu ideo sententia non transit in rem iudicatam, ne ii, quos forte Deus conjunxit, per hominem separentur. Posteriore casu, si pro matrimonio feratur sententia inter eos, qui in gradu prohibito vel alias illicitè coniuncti sunt, ideo sententia non transit in rem iudicatam, quòd hic subest periculum animæ, c. Quod super 5. & c. penult. sup. De consang. & affinit. Quod non est in nostro casu, & similibus, in quibus nullum subest periculum animæ; veluti si adum sit de matrimonio inter eos contracto, qui alioqui idonei sunt ad contrahendum matrimonium, & sententia lata sit pro matrimonio. Hæc enim specie, si non appelletur, vel appellatio deserta sit, sententia pro matrimonio transit in rem iudicatam, cum hic nullum subest peccatum, & videatur, qui non appellavit, vel deseruit appellationem, tacitè consentire in novum matrimonium, Gl. ad d. c. Lator De sent. & re jud. latè Andr. Gall. lib. 1. obser. 112.

In Cap.